

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI SVP ČESKÁ LÍPA

ZA ŠKOLNÍ ROK 2017/2018

„VLNY NEZASTAVÍTE, ALE MŮŽETE SE NAUČIT PO NICH SURFOVAT“

J. Kabat-Zinn

Obsah

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ORGANIZACE	1
CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ	2
POSKYTOVANÉ SLUŽBY	3
PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ SVP, VZDĚLÁVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ	4
INFORMACE O KLIENTECH A KONZULTAČNÍ ČINNOSTI	6
VĚKOVÉ ROZLOŽENÍ KLIENTŮ	9
DALŠÍ ČINNOSTI SVP	10
PLÁNY DO BUDOUCNA	14

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ORGANIZACE

Název zařízení: SVP v České Lípě je součástí Dětského diagnostického ústavu, střediska výchovné péče a základní školy, Liberec, U Opatrovny 3, Liberec 460 01.

Adresa: Havlíčkova 443, Česká Lípa, 470 01

Ředitel DDÚ: Mgr. Bc. Vladimír Brebta

Vedoucí SVP: PhDr. Zdeňka Průchová

Zřizovatel: MŠMT, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1.

Právní forma: Příspěvková organizace

e-mail: info@svpcl.cz

web: www.svpcl.cz

Tel, fax: 487 833 161, 778 529 682

Provoz zahájen: 1. 4. 2015

Provozní doba: Po – Čt 7:30 – 15:30, Pá 7:30 – 14:00

Konzultace lze domluvit telefonicky, osobně nebo emailem.

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

SVP je školské zařízení zaměřené na ambulantní práci s dětmi, dospívajícími a jejich rodinami, u kterých se objevují výchovné, osobnostní a vztahové potíže vázané převážně na školní prostředí, případně aktuální rodinnou situaci.

Zařízení funguje pro děti s dlouhodobějšími obtížemi, které se řeší ve spolupráci se školou, OSPODem a dalšími odborníky. Zároveň poskytuje preventivně výchovnou péči rodinám, kde se obtíže vyskytují teprve krátkodobě a je možné rychle nastartovat potřebnou změnu chování dítěte. SVP také nabízí podporu a vzdělávání pedagogům a jiným vychovatelům např. pěstounům.

Hlavním cílem naší práce je podpora rodin a jednotlivců v náročných situacích či obdobích. Při práci se snažíme maximálně využívat přirozeného potenciálu konkrétní rodiny a každého jejího člena. Věříme, že trvalá změna jednotlivce je možná především tehdy, když se na změně podílí i jeho nejbližší okolí. Naše klienty se snažíme inspirovat v hledání dalších možností řešení obtížných situací, nabízíme jim porozumění a pohled zvnějšku.

POSKYTOVANÉ SLUŽBY

Rodinné poradenství

Poradenství využíváme v případech, kdy není potřeba dlouhodobě pracovat na nastavení trvalých nebo velkých změn. Jedná se převážně o jednorázové konzultace nebo krátkodobou spolupráci (max. 3 konzultace).

Individuální a rodinnou terapii pro děti, dospívající a jejich rodiny

Terapie je vhodná při dlouhodobějších, závažnějších nebo opakovaných obtížích dítěte. Je to cesta k pochopení a porozumění tomu, co dítě sděluje prostřednictvím svého chování. Vzhledem ke vzdělání a zaměření pracovníků na práci s rodinou preferujeme více rodinnou terapii, která je dle naší zkušenosti efektivnější.

Psychologickou a speciálně pedagogickou diagnostiku

Diagnostiku provádíme po domluvě v indikovaných případech, jejím cílem je pomocí standardizovaných metod lépe stanovit plán péče.

Krizová intervence

Podpora pro klienty a rodiny v akutní, náročné nebo stresové situaci, po prožitých traumatech, náhlých nečekaných změnách apod. Bývá krátkodobá, má stabilizační charakter.

Poradenství pro školy, pedagogy, spolupracující instituce

Nabízíme jednorázové či opakované odborné poradenství v obtížných situacích se žáky, třídami, rodiči či kolegy apod. Realizujeme návštěvy speciálního pedagoga ve třídě, kde může pozorovat klienta v jeho přirozeném prostředí. Nabízíme konzultace a náslechy ve třídě, kde jsou nějaké vztahové obtíže mezi žáky, počátky šikany apod.

Podpůrné terapeutické skupiny pro děti, dospívající a rodiče

Skupinová práce nabízí možnost sdílet obtížné situace s ostatními, společně nacházet řešení a vzájemně se inspirovat. Umožňuje nám vidět chování dítěte mezi vrstevníky. Můžeme pak snáze zjistit příčiny vrstevnických potíží, cílený nácvik chování k druhým ve skupině pomáhá dětem a dospívajícím porozumět svým potížím a pracovat na změně.

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ SVP, VZDĚLÁVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ

JMÉNO	FUNKCE	ÚVAZEK	VZDĚLÁNÍ, VÝCVIK
PhDr. Zdeňka Průchová	Vedoucí ve SVP Psycholog	1	VŠ, obor- psychologie, výcvik SUR, výcvik v rodinné terapii
Mgr. Vendula Chrástová	Speciální pedagog	1	VŠ, obor– učitelství soc. a zdrav. předmětů na středních odborných školách, studium ped. věd se zaměřením na spec. pedagogiku
Mgr. Zdeněk Staněk Ph.D.	Speciální pedagog	0,4	VŠ, obor – speciální pedagogika, výcvik SUR, výcvik v rodinné terapii
Bc Pavla Krátká	Sociální pracovnice	1	VŠ obor – sociální práce
Mgr. Tereza Meissnerová	Sociální pracovnice (od 5/16 na MD)	1	VŠ, obor- vychovatelství pro speciálně pedagogické institute

Supervize

Ve školním roce 2017/18 proběhlo 15 hodin pravidelné týmové i případové supervize pod vedením supervizora PhDr. Jana Knopa. PhDr. Zdeňka Průchová a Mgr. Zdeněk Staněk Ph.D. se zúčastnili dalších 30 hodin supervize, zaměřené na práci s rodinou.

Semináře a konference

Mgr. Chrástová a Mgr. Meissnerová se zúčastnily výcviku Základy krizové intervence tváří v tvář v rozsahu 48 hodin a semináře Vedení dětské skupiny pro děti s problémovým chováním pro školské poradenské pracovníky v rozsahu 8 hodin.

Mgr. Chrástová absolvovala seminář Sandtray – Práce s pískovištěm úvodní kurz v rozsahu 8 hodin.

PhDr. Průchová se zúčastnila semináře Relaxační techniky pro děti v rozsahu 8 hodin a kurzu Metodika dětské jógy v rozsahu 32 hodin.

V rámci projektu Tým pro mládež se PhDr. Průchová zúčastnila prohlídky protidrogového vlaku a několika 3hodinových vzdělávacích seminářů pro pedagogy.

Zúčastnili jsme se psychosomatické konference v Liberci na téma Dospělý a dětský pacient v psychosomatice a konference zaměřené na problematiku PAS s názvem Nastavte jasná pravidla pro péči o osoby s PAS.

INFORMACE O KLIENTECH A KONZULTAČNÍ ČINNOSTI

Podobně jako v předchozím školním roce tak i v roce 2017/18 došlo ve středisku k personálním změnám. Sociální pracovnice Mgr. Tereza Meissnerová nastoupila na mateřskou dovolenou, čímž byl krátkodobě omezen provoz SVP, byla vybrána a zaškolená nová sociální pracovnice Bc. Pavla Krátká.

Nadále jsme se snažili udržet **dostupnost našich služeb**. Chceme nabízet možnost první konzultace v co nejkratším čase od prvního kontaktu klienta s naším zařízením, což řada klientů vzhledem k delším čekacím dobám v jiných zařízeních ocenila. Snažili jsme se udržovat **pestrost v nabídce služeb**. Nabízeli jsme psychologické a etopedické poradenství, psychoterapii nově i **rodinnou psychoterapii vedenou párem terapeutů**. Tato služba se nám velmi osvědčila a chtěli bychom v ní i nadále pokračovat. V indikovaných případech jsme začali používat **práci s terapeutickým pískovištěm**. Nabídku konzultací pro učitele jsme rozšířili o práci přímo se třídou. Speciální pedagožka společně se sociální pracovnící začala docházet do škol, kde realizovala **harmonizační program pro třídy**. Nově jsme také ke stávajícím skupinovým programům přidali **skupinu pro rodiče** našich klientů.

Ve školním roce 2017/2018 vyhledalo služby našeho zařízení **227 nových rodin, 94 rodin** požádalo o obnovení spolupráce. Další 27 rodin o spolupráci požádalo telefonicky nebo osobně, ale nabízené služby dále nevyužilo. Ve srovnání s loňským rokem mírně ubylo nových zaevidovaných rodin, počet obnovených klientů zůstal téměř stejný. Díky této skutečnosti jsme měli větší prostor pro střednědobé i dlouhodobější vedení klientů. Realizovaný počet konzultací byl téměř srovnatelný s rokem předešlým. Péči jsme tedy poskytly **321 rodinám**, se kterým proběhlo **784 konzultací**. S řadou rodin se podařilo navázat intenzivnější terapeutický vztah, **průměrný počet setkání s jednou rodinou bylo 5 setkání** oproti loňským 3-4. Měli jsme možnost a prostor věnovat více péče rodinám, které projevíly zájem a potřebu pracovat na trvalejších změnách. Více se nám dařilo využívat prostředků rodinné terapie, stejně tak i intenzivněji cílenější etopedické poradenství při výchovných obtížích ve škole. Spolupráci jsme během školního roku **ukončili s 268 rodinami**.

Tabulka statistika školní rok 2017/2018

	CELKEM
POČET NOVÝCH ŽÁDOSTÍ ZA MĚSÍCE ZÁŘÍ-SRPEN	227
POČET OBNOVENÝCH KLIENTŮ ZA MĚSÍC ZÁŘÍ – SRPEN	94
POČET DOŠLÝCH KLIENTŮ ZA MĚSÍCE ZÁŘÍ-SRPEN	321
POČET PROBĚHLÝCH KONZULTACÍ ZÁŘÍ-SRPEN	784

Hlavní důvody příchodu do střediska

RODINNÉ PROBLÉMY	88
ŠKOLNÍ PROBLÉMY	158
ZNEUŽÍVÁNÍ NAVYKOVÝCH LÁTEK	1
OSOBNOSTNÍ PROBLÉMY	65
PREKRIMINÁLNÍ A KRIMINÁLNÍ PROBLÉMY	9
CELKEM	321

Iniciátor příchodu klienta do střediska

RODINNA	136
ŠKOLA	98
ŠKOLSKÉ PORADENSKÉ ZAŘÍZENÍ	24
OSPOD	40
SOUDY, PMS ČR	2
KLIENT SÁM	2
ZDRAVOTNICKÉ ZAŘÍZENÍ	16
CELKEM	321

Školní vzdělávání klientů

MATEŘSKÁ ŠKOLA	16
ZÁKLADNÍ ŠKOLA 1. STUPEŇ	136
ZÁKLADNÍ ŠKOLA 2. STUPEŇ	142
STŘEDNÍ ŠKOLY	21
JINÉ, ŠKOLSKY NEZAŘAZENÍ	6
CELKEM	321

VĚKOVÉ ROZLOŽENÍ KLIENTŮ

DALŠÍ ČINNOSTI SVP

Terapeutické pískoviště

Poté, co byli pracovníci SVP proškoleni v práci s terapeutickým pískovištěm, rozhodli jsme se v tomto školním roce více nabízet tento druh podpůrné terapie. V prostorech herny jsme shromáždili potřebné vybavení a začali pískoviště intenzivněji využívat především při individuální terapii s dětmi. Speciální pedagožka pískoviště využívá při etopedických konzultacích. Cílem této terapeutické metody je pomocí hry, hraček a pískoviště umožnit dětem lépe vyjádřit, co prožívají, jak vnímají vztahy ve svém životě. Zároveň je možné tyto skutečnosti při hře ovlivňovat a měnit na úrovni myšlení i prožitku.

Rodinná terapie a s terapeutickým párem

Od začátku školního roku pracujeme jedno odpoledne týdně v terapeutickém mužsko-ženském páru. Tuto službu nabízíme rodinám, ve kterých vnímáme jako důležitou přítomnost mužského i ženského pohledu na aktuální situaci. Také jí nabízíme rodinám, kde jsou všichni motivovaní na terapii docházet a společně se podílet na změnách. Během loňského roku jsme realizovali 40 rodině terapeutických konzultací. Tento způsob práce se nám osvědčil jako velmi efektivní. Zdá se nám, že vybrané rodiny dvojí pohled na jejich situaci oceňují a více se snaží pracovat na změně. Terapeutický efekt práce s rodinou je rychleji vidět. V následujícím roce se chystáme v této službě pokračovat a hledat cestu, jak ji nabídnout a efektivně využít pro co největší skupinu klientů.

Skupinové aktivity

1. RAKETA - Podpůrný skupinový program pro děti 1. stupeň ZŠ

Program je určený pro děti od 2. třídy ZŠ, které mají potíže ve vztazích se spolužáky nebo učiteli, pro děti neklidné, nesoustředěné, s tendencí k agresivnímu nebo naopak úzkostnému chování, pro děti se sníženým sebevědomím. V tomto školním roce jsme realizovali **1 běh** podpůrného vrstevnického programu, kterého se zúčastnilo **7 dětí**.

2. ULITA - Podpůrný program pro žáky 2. stupně ZŠ

Program vytvořený pro žáky druhého stupně základní školy. Cíle skupinových setkání je více porozumět vztahům mezi vrstevníky, dle složení skupiny se zaměřujeme na různá témata např. rodina, škola, vztahy, bezpečně na internetu a podobně. Druhého běhu se zúčastnilo **9 dětí**. Zpočátku bylo náročné skupinu naplnit, ale po té, co se rozběhla, bylo patrné, že je pro děti menší vrstevnická skupina přínosem. Po zkušenosti s tímto během jsme se rozhodly vést v dalším roce skupinu jako otevřenou od října do května.

3. Rodičovská skupina

Od listopadu 2017 do konce ledna 2018 probíhala rodičovská skupina pod vedením speciálního pedagoga. Skupina byla zaměřená na podporu rodičů dětí s diagnózou ADHD. Velká část dětí s touto diagnózou má výrazné emoční a vztahové obtíže, často bývají našimi klienty. Cílem bylo nabídnout rodičům podněty a nápady pro výchovu dětí, pomoci jim zorientovat se v problematice ADHD. Hlavním cílem bylo poskytnout rodičům prostor pro vzájemné sdílení zkušeností a podporu. Programu se zúčastnily 4 rodiny. Zájem rodičů byl v počátku docela velký, ale bohužel nakonec bylo překvapivě složité skupinu naplnit. Proto jsme se zatím rozhodly v tomto formátu nepokračovat. Jeden z výstupů této aktivity jsou letáky o ADHD pro rodiče, které nabízíme při konzultacích s klienty.

4. Job klub ÚP

V únoru 2018 proběhlo **třetí jednorázové setkání pro dospívající** v rámci programu JOB Klub, jehož cílem je především motivovat mladistvé evidované na ÚP k návratu do školy. Setkání se zúčastnilo 10 dospívajících a 2 pracovnice ÚP Česká Lípa. Hlavním záměrem bylo představit služby střediska.

Aktivity pro školy a pedagogy

Naším dlouhodobějším cílem je postupná intenzivnější spolupráce SVP se školami, proto jsme i v tomto školním roce jsme pokračovali v dalším rozvoji aktivit pro třídy i učitele. Nadále pokračovaly **konzultace s učiteli**, nejčastěji na téma klima ve třídě, počínající nebo probíhající šikana, případně problémový žák ve třídě. Několikrát jsme přizvali **pedagoga k setkání s dítětem a rodinou v SVP**.

Od začátku zahájení činnosti SVP vnímáme velkou poptávku po práci se třídou, jak na úrovni primární prevence, tak na úrovni **prevence selektivní**. Vzhledem ke kapacitě SVP bohužel nemůžeme nabízet systematickou primární prevenci, i když by se nám to zdálo velmi smysluplné. Proto jsme se rozhodli začít alespoň částečně nabízet prevenci selektivní. Náš program je určený pro třídy, kde aktuální klima ukazuje na možné potíže do budoucna. Rozpracovali jsme stávající **Harmonizační program** a více promysleli pravidla spolupráce se školami, cíle a prostředky tohoto programu. Po individuálním setkání našich pracovníků s učitelem a výchovným poradcem nebo ředitelem ZŠ, proběhnou 3 bloky práce se třídou, výstupem budou doporučení směřující k větší harmonizaci klimatu ve třídě, nápady na další práci se třídou atd. Na schůzce výchovných poradců v červnu 2018 jsme naši ideu představili pedagogům, abychom zjistili aktuální zájem pro školní rok 2018/19. Po tomto setkání se ozvalo 9 škol, které by chtěly naši nabídku využít pro 18 tříd, čímž se naše kapacita ihned naplnila. Tím se potvrdil náš předpoklad, o dlouhodobě přetrvávajícím zájmu škol o aktivity pro potencionálně problémové třídy.

Spolupráce SVP s dalšími institucemi

Spolupráce s dalšími institucemi, jak na úrovni Českolipska, tak na úrovni kraje je pro nás klíčová. Proto se již stalo normou, že se účastníme různých setkání. Docházíme na **setkání výchovných poradců a metodiků prevence**. Využíváme možnost účastnit se krátkých vzdělávacích a informačních setkání pro pedagogy zaměřených na různá témata. Tyto semináře realizovala probačně mediační služba, mají pro nás význam nejen vzdělávací, ale je to i prostor potkat se s kolegy ze škol nebo jiných podobně zaměřených institucí.

Pokračujeme v účasti v **Týmu pro mládež**. Hlavním tématem pro tento školní rok bylo záškoláctví, práce s dětmi s psychiatrickou diagnózou a možnosti řešení šikany. S touto problematikou se v našem zařízení často setkáváme, proto vnímáme tato setkání jako velmi přínosná. Pokračujeme v účasti v **pracovní skupině komunitního plánování města Česká Lípa**, zaměřené na ohroženou rodinu, děti a mládež, kde jsme měli možnost vyslechnout presentace různých sociálně zaměřených institucí působících na Českolipsku.

Proběhlo také několik setkání **středisek výchovné péče působících pod vedením DDÚ Liberec**. Cílem setkání byla především výměna informací, zkušeností, vzájemná inspirace.

Dále jsme se zúčastnily **celorepublikového setkání středisek**, hlavním tématem tohoto setkání bylo seznámení se standardy práce SVP. Proběhlo také setkání s pracovníky **SVP Děčín**, kde jsme se snažili vyjasnit si možnosti a meze spolupráce.

Postupně začínáme více spolupracovat s některými **pediatry**, protože výrazně narůstá počet úzkostných klientů, u kterých se obtíže projevují i na somatické úrovni. Během loňského roku také vzrostl počet klientů s dg. PAS, kteří se na nás obraceli s různorodými výchovnými obtížemi. V rámci našich možností jsme se snažili alespoň částečně nabídnout podporu a poradenství i těmto rodinám.

PLÁNY DO BUDOUCNA

- Naše hlavní cíle udržet dostupnost, zvyšovat kvalitu a efektivitu všech našich služeb zůstávají i pro následující rok stejné. V konzultační činnosti, která tvoří základ naší práce, chceme využívat co nejefektivněji naše znalosti a zkušenosti, podporovat a nabízet prostor pro rozvoj osobitého přístupu ke klientům u každého zaměstnance. V rámci stabilizace pracovního týmu chceme pracovat na klidné a příjemné atmosféře, věříme, že takové prostředí působí léčivě i na naše klienty.
- Dalším dlouhodobým cílem je **spolupráce s jinými institucemi**. Zde chceme pokračovat a již zaběhnutých a nastavených aktivitách. Zároveň hledáme cestu k efektivní spolupráci s pediatry. Uvědomujeme si, že dobrá komunikace a vyjasňování si způsobu práce s ostatními kolegy jsou cestou, jak efektivně pomáhat klientovi.
- Chystáme se opět nabízet **supinové programy Ulita a Raketa**. Program Ulita chceme nově rozeběhnout jako celoroční otevřenou skupinu s cílem nabídnout dospívajícím více prostoru pro vzájemné sdílení a komunikaci. Program Raketa chceme tentokrát více zaměřit na úzkostné děti. Propojit zaměření skupiny na vrstevnické vztahy s nácvikem relaxačních technik, které účinně pomáhají řešit akutní úzkosti a působí i preventivně.
- Největší výzvou a plánem pro následující rok je více **pracovat přímo na školách**. Pro již objednané školy a třídy chceme realizovat **Harmonizační program pro třídy**. V následujícím roce budeme především hledat nejefektivnější formu tohoto programu, proto budeme pracovat pod supervizí zkušeného kolegy.